

Merc.

73/49/

GEDACHTEN

OVER DEN

CHINAHANDEL

EN DEN

THEEHANDEL.

Mexi. 93-49

General

(49)

GERACH

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

LIBRARY
NO.

GEDACHTEN
OVER DEN
CHINAHANDEL

EN DEN
THEEHANDEL,
STREKKENDE TEN BETOGE, DAT ALLE
BELANGEN ZICH VEREENIGEN
TOT DE OPRIGTING VAN EENE
SOCIËTEIT,

Op Vereenigd Kapitaal handelende,

AAN WELKE BIJ UITSLUITING DIE TAKKEN VAN
COMMERCIE OVERGEDRAGEN WORDEN.

~~~~~  
*'t Is pleasant, through the loopholes of retreat  
To peep at such a world; to see the stir  
..... and not feel the crowd. —*  
~~~~~

~~~~~  
TE ROTTERDAM, BIJ  
ARBON EN KRAPP.

~~~~~  
1824.

CHINAHANDEL

IN DEN

THEEHANDEL

STREKKENDE TEN BELOOF, DAT ALLE
BELANGEN ZICH VEREENIGEN
TOT DE OPRICHTING VAN EEN

SOCCIETEIT

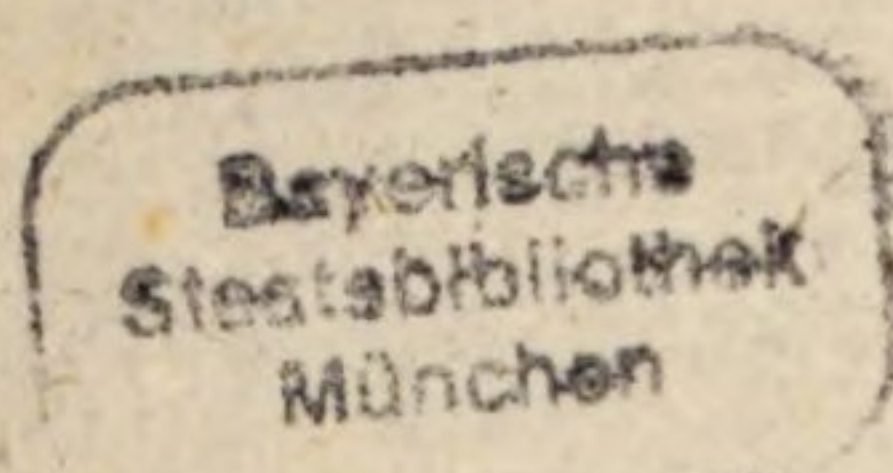
Op Afspraak, Kapitaal, Handelende

Van welke nu uitsluitend het TANKEN VAN
COMMERCIE OVERNEMEN WORDEN

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TE ROTTERDAM, IN
A. R. B. O. N. K. A. P.

1834

GEDACHTEN

OVER

DEN HANDEL OP CHINA

EN

DEN INVOER VAN THEE.

Ik geloof, zonder onbescheidenheid, dit
vertoog te mogen aanvangen met een enkel
woord, dat tot mij zelven betrekking heeft.
ten einde, door aan mijne voordragt het ka-
rakter van volkomene belangeloosheid bij te
zetten, eene onbevooroordeelde overweging
van het zelve te begunstigen. Aan geene der
verzoekschriften, adresfen of memorien, te
eenigen tijde op het onderwerp van den Chi-
neefchen of Theehandel voorgedragen, heb ik

A

ee-

eenig aandeel genomen; tot den koophandel sta ik in geene betrekking. Indien ook het gelukkig gevolg van dit vertoog zijn mogt, dat aan de oprigting van eene Korporatie, zoo als daarbij wordt voorgedragen, de hand gelegd werd, zal ik gewis aan derzelfver directie nooit eenig deel nemen. Het wel sla-gen van mijn ontwerp heeft derhalve geen andere belang voor mij dan dat, hetwelk ik in het welzijn van mijn vaderland stel; dit zuiver beginsel alleen heeft mij de pen in de hand doen nemen, en het geeft mij aanspraak, om met terzijdestelling van alle vooringenomenheid beoordeeld te worden.

De geschiedenis van den Theehandel, gedurende de laatste dertig jaren, levert die schokken op, welke ook van den kommerlijken staat van het vaderland niet te eenen male af te scheiden waren, en die niet de keuze van alle middelen overliet, althans niet on-

onder al deze omftandigheden. De toedragt van zaken is hierbij nogtans zoo gefchapen geweest, dat wij eenen kring doorloopen en alle middelen beproefd hebben, waarop die handel gedreven kon worden; dat de misflagen van de commercie, die naar geene genoeg bevestigde beginfelen heeft gehandeld, nu nog ten gevolge heeft, dat wij ons in dien deerniswaardigen toefland bevinden, dat vaart en handel op China fchier geheel verloren, en de theehandel in Nederland zelfs door den groflier verlaten, of, van jaar tot jaar, tot zijne ruineufe fchade, voortgezet is.

Zwaarder drukt dit nog op den geest indien wij onze gedachten terug brengen naar den dag, dien aan Europa den vrede fchonk, en aan ons een luifterrijk aanwezen in den rang der volken terug gaf. Ondanks het verlies van onze bezittingen in het westen van

Indië, van de Kaap, en van de belangrijkste bezittingen in Amerika, bestond er een vast vertrouwen, dat handel en scheepvaart zich tot den staat van vroegere dagen spoedig zou herstellen; maar die verwachting is in eenen droom verkeerd; wij zien, waar wij ons oog slaan, handeltakken, die of geheel vernield, of in het diepste verval geraakt zijn; en, over het algemeen, eenen staat van kwijning, dat niemand het zal wagen, dit alles slechts te verbloemen. Dit heeft op den algemeenen geest in Holland ten gevolge gehad, dat de moed geheel gezonken, en de geest tot handels-ondernemingen ons bijna verlaten heeft. Men klaagt en werpt het op oorzaken, die buiten ons zijn; maar ware dit wezenlijk de oorzaak, van waar dan de zoo groote uitbreiding van handel in de havens aan de Schelde en te Ostende. Dit is iets, waarbij ik zeer gaarne dringend de opmerkzaamheid wensch-

wenschte te bepalen. Wij hebben nog niets verloren, indien wij onze veerkracht met het volste vertrouwen terug nemen. Onze natuurlijke ligging verzekert ons voordeelen van de hoogste aangelegenheid; en als onze handelsplaatsen de stapelplaatsen zijn van groote voorraad tot de laagste prijzen, welke gril-
ligheid zou dan de koopers kunnen verwij-
deren? Als dit vertoog zijne bedoeling be-
reikt, dan moet het strekken ter overtuiging,
dat wij volkomen in staat zijn, den Chine-
schen handel met dezelfde, zoo niet met meer
voordeelen dan onze mededingers te kunnen
voortzetten, en het moet het verderfelijke
vooroordeel verbreken, dat wij zoo van lie-
verlede tot die kracht hebben opgevoerd, om,
daardoor, eene belangrijke tak van handel,
met eene zoo grenzenlooze zwakheid, aan
vreemden over te geven. Had ik het vermo-
gen, de overtuiging, die mij bezielt, alge-
meen te kunnen maken, dan zou dit geheele

vertoog de strekking moeten hebben, om dit punt van beschouwing op anderen over te brengen, en daardoor onze sluimerende krachten op te wekken.

De Portugezen zijn de eerste der Europeische volken, die handelverbindtenissen in China hebben gevestigd. Gedurende een verbaasd lang tijdvak hebben zij verraad, list en vijandelijkheden tegen ons in het werk gesteld, om ons uit dien handel te weren; de volharding en wijsheid der voorvaderen, doordrongen van het onwaardeerbaar groot belang van dien handel, heeft, door opofferingen van Hollandsch bloed en Hollandsche schatten, honderd twintig jaren aan alle moeilijkheden het hoofd geboden, en volhardend gearbeid, om handelvergunningen te genieten, die aan het einde daarvan de vrucht zijn geweest. De onhebbelijkheid der Portugezen, in zaken van koophandel, moest hun

hun dezelve doen verliezen. Eer dan de Engelschen zijn wij er op eenen tamelijken voet in het genot van geweest; onze moeilijke pogingen hebben er hun den weg geopend. Eerst twee honderd en tachtig jaren na ons, is de vlag van Amerika het eerst op de rivier van Kanton ontrold, en zullen wij nu het met gelatenheid aanzien, dat zij, dertig jaren daarna, er ons uit verdrijven? Hebben wij dit voordeel daarom verkregen, om, na verloop van nog niet eens den tijd ter verkrijging, dien handel lafhartig te verlaten? Onze zwakheid heeft ons moeten doen buigen bij het ontrukken van onze bezittingen in het westen van Indiën, maar in het oosten zijn wij nog in een bezit, hetwelk het hart van hoog gevoel doet zwellen; het is nabij de zee van China gelegen, en zullen wij ons staatkundig bestaan aldaar onteeren, door het vertoon van een vernield handelsvermogen? Zullen wij ons

vernederen onder den trotserenden hoon van vreemde volken, die ons uit den rang van handeldrijvende volken uitsluiten, en voor vaart en handel op Indië onbekwaam achten wil? die aan de wereld met schimptaal verkondigen durven dat wij niet anders dan uit handen van de Amerikanen de thee uit China kunnen erlangen (a). Ik wil het hopen, dat wij dien smaad van ons zullen afwerpen! Eene overweging kan er nog kracht aan bijzetten; de bloei, de handel van onze Indische bezittingen, rust op, en is zamengeweven met vaart en handel op dit volkrijke gewest — De voortbrengfelen onzer kolonien zijn bij dat zinnelijk volk noodzakelijke behoeften, en China opent voor onze bezittingen eene onmetelijke uitbreiding van vertier en aankweeking dier voortbrengfelen. Ik kan

(a) JOHN CRAWFORD, *History of the Indian Archipelago*, vol. III., p. 288, 289.

kan dit [o]nderwerp niet verlaten, zonder nog den Lezer te plaatsen op het tooneel van de Indische zeeën, alwaar hij het handeldrijvend vermogen in eene reusachtige kracht en ongekenden luister zich ziet ontwikkelen en uitbreiden; slechts weinige jaren na dat de vrije handel van Engeland in het bezit daarvan geweest [is], geeft dezelve thans werking aan 15,000 lasten scheepsruimte. Van het verre overtreffende der Amerikaansche scheepvaart kan ik de mate niet gissen, maar zoo veel is zeker, dat zij rusteloos voortgaat in schrander doordringend beleid en vernuft, om nieuwe handelwegen uit te vinden, zoo dat de Engelschen getuigen, dat zij in de nabijheid zelf van hunne aanzienlijkste bezittingen doordringen op plaatsen, door hen langer dan eene eeuw geheel veronachtzaamd (*b*). Waarlijk voor den Nederlander een

(*b*) JOHN CRAWFURD, vol. III., p. 258.

een bedroevend fchouwſpel! Mogt het een voorbeeld zijn, dat in ſtaat ware, krachten in werking te roepen. Het zijn geenszins de kapitalen van dat volk, welke dien handel ſcheppen, en hen alleen daartoe in ſtaat ſtellen, neen! het is hunne kracht van geest, waardoor die handel aan kapitalen de geboorte geeft.

De ſtaat, waarin de vaart op China en de theehandel thans verkeeren, is het onmiddellijk gevolg of uitwerkſel van het ſtelsel van vrije vaart en handel, in het jaar 1817 hevig en algemeen als het eenigſte redmiddel ingeroepen.

In vroegere tijden van ongeſtoorde vaart en handel op China bepaalde zich de invoer van thee bij dien der Oost-Indiſche Compagnie; doch het bleef tevens vergunt zoodanige thee als door andere Oost-Indiſche Compagnie

pagnien in Europa verkocht was, in te voeren. In 1791 is, op grond dat Holland tot dus verre het middelpunt van den geheelen theehandel had uitgemaakt, en dat alle uitheemsche ondernemingen op China, alleen berekend waren naar den prijs der thee in Holland, den invoer van alle thee uit eenige haven van Europa, volstrekt verboden, met het oogmerk, om daardoor aan onzen eigenen handel op China die kracht te geven, waartoe wij zoo volkomen het vermogen hadden. Deze oordeelkundige maatregel is kortstondig van nut geweest, en afgebroken geworden gedurende een lange reeks van jaren, toen de Hollandsche vlag door verschillende staatkundige gebeurtenissen uit de zeeën werd verdreven. Onder al die afwisselingen van tijden heeft ook de O. I. Compagnie allerlei herfschepingen ondergaan, is vervolgens te zamen gesmolten met de Souvereine magt, en heeft aldus opgehouden te bestaan. Niet te min
zijn

zijn de voorregten van den uitsluitenden handel gehandhaafd gebleven voor zoo ver het den theehandel aangaat. Het schaduwbestuur heeft dikwijls, zelfs op eene zeer onregelmatige wijze, het regt van invoer uit China tegen aanzienlijke recognitien, aan bijzondere personen, bedektelijk afgestaan, terwijl het deszelfs vermogen misbruikte, om den vrijen invoer voor eenen ieder en van alle plaatsen te beletten. Aldus heeft men gedobberd, tot dat de algemeene vrede een einde aan de ellende gemaakt heeft.

De gebeurtenis, welke Z. M. den Koning tot den Troon riep, bragt met zich een aantal van zaken van een hoogst dringend en veel overwegender belang, dan dat van den Chineschen en theehandel. Nogtans was hetzelfde terstond voor den geest des Konings die aldra oordeelde dat het noodzakelijke belang van dien handel eene bijzondere Korporatie vereischte. Dat

Z.

Z. M. zich daarmede onafgebroken bezig gehouden , en het tot een onderwerp van Hoogst-deszelfs rijpe overweging en achtereenvolgende werkzaamheid gemaakt heeft , is door Hoogst-deszelfs voordragt aan de Staten - Generaal van 15 Maart 1815 gebleken. Daarbij wordt eene geoctroijeerde Compagnie voor den Theehandel op China voorgedragen. De praemissen van die voordragt getuigen , dat die maatregel op het fcherpzinnigst oordeel , op de hoogste wijsheid en op de vaste grondbeginselen , der zaak onafscheidelijk eigen , gegrond was. Door de Staten - Generaal verkreeg het de vereischte kracht en gedaante van Wet. Deze wijze daad heeft , ongelukkig genoeg , deszelfs oogmerk niet bereikt. Men mag zeggen , dat zich geheel geene deelnemers hebben opgedaan , om door hunne kapitalen eene Maatschappij te vestigen , en de uitrusting van één fchip voor ééne enkele reis is slechts daaryan het geheele bedrijf gegeven.

geweest. Geborene republikeinen, kennen zij al de waarde die er in gelegen is, vrij en onafhankelijk hunne mercantiele handelingen te kunnen uitvoeren; het staat in hunne fchatting met het regt van eigendom gelijk; dezelve onder Ministeriële suprematie gebragt te zien, is voor hen een onoverwinnelijk bezwaar; zij verlangen de uitvoering van hunne belangen te vertrouwen aan de zoodanigen, die zij oordeelen daartoe bevoegd te zijn, maar verlangen niet dat die aan hen door de hoogste magt worde toegevoegd. Nog andere bezwaren tegen een gedeelte der inrigting mogen zich daarbij gevoegd hebben; doch genoeg, de maatregel mislukte, en de weldadige inzigten van Z. M. den Koning werden verijdeld. Dit bragt een staat van zaken te weeg, die uit haren aard onvermijdelijke voorzieningen vereischten. Er bleef slechts een alternatief, tusfchen hetwelk te kiezen was, namelijk personele vergunningen, of eene vrije vaart.

vaart. Van het eerste had men de menigvuldige gebreken nog te versch in het geheugen, om die niet als een speciaal monopolie te beschouwen, dat slechts voor eenigen, die zich bij den Minister bekend konden maken, bewaard bleef. De algemeene wensch uitte zich voor de vrije vaart luid genoeg, om door te dringen tot Z. M. den Koning, die, schoon billijk misnoegd over het verwerpen van zijnen wijzen maatregel, gehoor gaf aan eene begeerte, die met even sterke instantien door den invoerder, als door de geheele commercie, en door den theehandelaar werd verlangd. Het had ten gevolge, dat door Z. M. den Koning, den 22 October 1817, aan de Staten-Generaal eene Wet werd voorgedragen, strekkende tot den vrijen invoer van thee, mits betalende een inkomend regt van *f* 8,00 per 100 pond theeboei en ordinaire congo, en *f* 16,00 van alle andere soorten; terwijl de thee, regtstreeks

streeks van China of Batavia ingevoerd wordende voor rekening, en met schepen, toebehoorende aan Ingezetenen van het Rijk, aan regten zal betalen *f* 2,50 voor theeboei en gewone congo, en *f* 5,00 voor thee van alle andere soorten. Het komt mij voor, dat de bedoeling van die Wet regtstreeks aangekant was aan de interpretatie, die de commercie daaraan gaf, en streed tegen hetgeen door hen begeerd werd, en tegen hetgeen zij meenden te verkrijgen.

Het is dit voorstel zelf, waarop wij met een uitnemend genoegen onze aandacht vestigen. Het zij ons geoorloofd met de angstvalligste bescheidenheid, en de meeste eerbied, de wijsheid van Z. M., die ons daarin zoo helder doorstraalt, te mogen interpreteren. Z. M. had zich te voren verklaard nopens de wijze, waarop vaart en handel voor zijne onderdanen konden bewaard blijven.

Het was met den algemeenen wensch niet overeenkomstig geweest. Het moest dan natuurlijk door Z. M. geacht worden, dat men den uitsluitenden handel niet wilde, maar wel de mededinging van alle Nederlanders tot de voordeelen van dien handel, en het was in dien zin, en tot bereiking van dat oogmerk alleen, dat de voordragt door Z. M. geschiedde, met die beschermende voorzieningen voor den Nederlandschen ondernemer, welke het den vreemden onmogelijk maakte, de competitie te kunnen uithouden, en door die middelen werd de bedoeling van Z. M. uitgedrukt, om vaart en handel uitsluitend aan zijne onderdanen te verzekeren.

De wenschen van de commercie waren dus bereikt; wij zouden door die Wet eenen vrijen handel verkrijgen. Maar werd die hevig begeerde maatregel door hen in dien zelfden zin beschouwd? was het hen te doen, om de-

B

zelf-

zelfde bedoeling te bereiken? Ik schroom niet te zeggen, dat het mij voorkomt, en op goede gronden toeschijnt, dat het (ter goeder trouw) eigenbelang van de huizen die invoerders zijn daarvan afgezonderd, de geheele zaak door de commercie tot geene heldere begrippen gebragt was. Naauwelijks was het voorgedragen tarif van regten bekend, of het bleek, dat het geheel andere bedoelingen waren, die de commercie begeerde. Een ieder verlangde de regten op den invoer door vreemden, verminderd te zien, terwijl men de Nederlandsche vaart en invoer prijs gaf; schoon hun zeer wel bewust was, dat eigene vaart en eigenen invoer, door de vreemden te admitteren, met dienzelfden slag vernietigd werd; zij zagen slechts, in tegenstelling van den gehaatten alleenhandel, naar het verleidelijke van het fraai schijnende beginfel, dat de handel vrij zijn moest.

De Koning, zeer wel beseffende, dat het toegeven aan die verzoeken het middel was, om te vernielen, hetgeen zijne wijsheid zorgvuldig had getracht te bewaren, gaf aan die verzoeken geen gehoor.

Op die klaarblijkelijkheid, de hulde toe te brengen aan het verlicht oordeel en de samenhangende wijze maatregelen van Z. M., is eene aangename verligting, in de belemmering waarin wij ons bevinden, door dat wij de maatregel eerst door Z. M. ontworpen, hebben geweigerd, en nu onzen wel eer begeerde maatregel zelfs verwerpen, vermits wij daarvan de slechte gevolgen ontwaren, en terug wenschen te komen, en van Z. M. het genot vragen van hetgeen zijne wijsheid ons als het beste had toegeschikt; nu mogen wij ons vleijen, dat wij als afgedwaalde kinderen die gunst niet verbeurd hebben.

De behandeling van ons onderwerp vereischt, dat wij de grondslagen, die de commercie tot het verzoeken van deze Wet bewogen heeft, nog van meer nabij beschouwen.

De Wet, die wij verkregen hadden, stelde de commercie in een^e zonderlingen staat, met betrekking tot de wijze, op welke zij daarvan meende gebruik te maken. Men scheen er geenszins op bedacht, om eigene vaart en eigenen invoer veerkracht bij te zetten; maar alleen om aan den invoer door vreemden de meeste uitbreiding te geven. De ongelimiteerde invoer en de vrije mededinging waren verkregen onder het bezwaar, van een zoo hoog regt, dat zulks met het voorgestelde doel regtstreeks scheen te strijden, en er op die wijze geene mededinging met andere handelplaatsen kon gehandhaafd worden. Maar de uitkomst heeft ook ten

de-

deze opzigte de zorg van de commercie niet bevestigd; de aanvoer is daardoor niet verminderd, want wij zijn met voorraad over overkropt, en de prijzen heeft het niet verhoogd, alzoo het genoeg erkend is, dat de invoerder zich aan zware verliezen heeft moeten onderwerpen.

Het schijnbaar tegenstrijdige dat er gelegen is in den vrijen handel met het hooge regt overeen te brengen, is dus uit den weg genomen, om te besluiten, dat de commercie door de drangreden bewogen is, om daardoor Holland tot de stapelplaats van de theehandel voor het vaste land te maken; het is geene vooronderstelling van mij zelve: al de verzoeken, memorien en advyzen, waarbij de vrije handel begeerd werd, getuigen het, en stellen het voor, als het eenige en hoofdzakelijke doeleinde dat te bereiken was.

Dit

Dit systema is eene grootsche bevatting, waardig aan de eerezucht van de dagen onzer voorspoed; daardoor is het wegslepende; maar zal hetzelfde het groote karakter staande houden, dan moeten alle voorzigtige overwegingen daarbij in acht genomen, alle toepassing, zoowel op de zaak zelve als op de onmisbare gevolgen, wel gewikt worden.

Men heeft istusschen over het hoofd gezien, dat er een nieuwe handelstaat verscheenen was, die met eene onbegrensde kracht zich vertoonde, en terwijl de vrede aan Amerika den algemeenen handel onttrokken had, bleef er voor deszelfs industrie geen ander groot veld dan het Oosten over, op hetwelk haren stouten ondernemingsgeest zich kon indringen over de puinhoopen der oude en oorspronkelijke handelaars. Amerika kon dus niet nalaten den invoer van thee in de Nederlanden alle uitbreiding te geven, en
zich

zich van geheel dien handel meester te maken, waartoe alles hetzelfde aanmoedigde.

Wij kunnen niet voorbij, op te merken, dat de door de requesten en memorien voorgestelde heerlijke gevolgen, die door het stelsel van vrijen handel op den welvaart moesten voortvloeijen door de ondervinding bewezen werden tot het rijk der verbeelding te behooren.

Het schitterende denkbeeld, om van Nederland, door het middel van ongelimiteerden invoer, de stapelplaats van den theehandel voor het continent te maken, had behooren in verband te blijven met de behoedzame overweging, of de uitvoering van dit ontwerp zich konde verwezenlijken. De ondervinding had het tegendeel kunnen leeren, door de aanwijzing van het bepaalde van het debiet. Het was daarenboven geenszins twij-

felachtig, dat de Amerikanen, nadat zij onze markten zouden overkropt hebben, dit desgelijks ten opzichte van Hamburg en Bremen zouden doen. Hierdoor stonden die markten met ons gelijk; hunne noordelijke, en aan den mond van rivieren gelegen ligging, die tot in en Duitschland doorstroomen, stelden hun in staat die gewesten, alwaar alleen thee in gebruik is, beterkoop dan wij in staat zijn het te doen, te voorzien. Daarenboven moest dit daardoor nog grootere nadeelen voor onzen handel te weeg brengen, dat deze plaatsen wegens gering debiet nog eenen uitweg naar Holland noodig hadden. Mindere vraag in evenredigheid van voorraad moest, door dat er ook minder groote kapitalen dan bij ons in den handel zijn, te eerder de prijzen onder brengen, ons debiet naar buiten 's lands afsnijden, en zich bestendig op onze grenzen dringen, om aan den sluikhandel voedsel te geven.

Hoe

Hoe gering dat debiet thans in het Noorden is, sedert de verandering van systema in Engeland op den theehandel, kan hieruit blijken, dat te Koppenhagen, in Julij 1821, eene lading van 500,000 pond aangebragt werd, welke thans nog niet geheel verkocht is, terwijl eene lading van 450,000 pond, in Julij 1822 aangebragt, zelfs tot theden niet geveild geworden is. Ook zoude dit jaar geen schip naar China worden uitgezonden.

In deze gesteldheid van zaken bleef er geen toeneming van buitenlandsch debiet mogelijk; dat hetwelk onder andere omstandigheden in Nederland vervuld zoude worden, werd daarbij verloren, en de vermeerderde invoer kon met geen vermeerderden uitvoer hand aan hand gaan. Daarenboven heeft de ondervinding kunnen leeren, dat op dit artikel niet van toepassing is, de algemeene regel, dat lagere prijzen het vertier vermeerderen.

Het onmisbare gevolg was:

1.º Dat onze markten opgehoopt werden; dat de onevenredigheid van aanvoer steeds dalende prijzen en enorme verliezen voor den grossier te weeg moesten brengen, en hij altoos in de vrees bleef verkeeren, van geforceerde verkoopen die het kwaad tot erger maakten.

2.º Dat de Nederlander, die zich nooit met den roekeloozen waaghals gelijk zal stellen, een staat van zaken ziende geboren worden, welken hem nooit eenen dag verzekerde van eene evenredigheid van toevoer voor een bepaald vertier, alle ondernemingen voor eigene rekening en met eigene schepen gebiedend moest opgeven; en, in plaats dat de vrije handel de mededinging moest tot stand brengen, werd daar-

daardoor dadelijk die mededinging, die voor ons van de grootste waarde was, buiten werking gesteld.

Hoezeer moeten wij hierdoor in de achting der volken zinken, dat wij dien handeltak, welke wij zelven gesticht en met den schitterendsten luister hebben voortgezet, vrijwillig overgeven in de handen van indringers, wier aanwezen in de handelende wereld niet gekend was, toen onze vlag meer dan eenige andere in China geëerbiedigd en geacht werd.

De fabrieken en alle voorwerpen van industrie, die in het debiet van het volkrijkste land groote hulpmiddelen vonden, hebben wij geruineerd, of groot nadeel toegebracht.

Het stond in geen verband tot elkander dat Amerikaansche schepen, die eene lading thee
van

van Kanton herwaarts stonden te brengen, uit de havens van dit land moesten uitzeilen, in dat geval alleen konden zij hier voor die reis goederen innemen. Er kunnen enkele uitzonderingen plaats gehad hebben, ten opzichte van de Polemiten, die de Amerikanen onder het bezwaar van grootere onkosten ontboden; maar zoodanig als de invoerhandel voor goederen uit Europa gesteld is in China, en terwijl ook de Amerikanen de goederen van invoer aldaar terstond wenschen gerealiseerd te zien, kan het niet anders zijn, of zij moesten weinig aanmoediging vinden, om goederen van hier voor den Chineschen handel uit te voeren. Al de goederen van onze fabrieken en van onze industrie, die in China eenig debiet vinden, kunnen zulks alleen door eigenen handel, die door dezelfde personen bestendig voortgezet word, verkrijgen. Op zich zelve zijn het, in aanmerking tot het kapitaal

taal van den theehandel, voorwerpen van gering belang. Het is dus alleen in het belang van een tak van fabriek in betrekking tot de algemeene welvaart, meer dan in dat van den handelaar, om zich opzettelijk ten koste van moeilijke zorgen daarop toe te leggen. Dit belang, zal het behartigd worden, kan alleen geboren worden bij eene korporatie, welks vereenigd kapitaal, als bijeen gebragt uit alle deelen van het Rijk, het zich regtstreeks tot pligt maakt, de belangen van al die deelen te behartigen en te beschermen.

Al de voordeelen van den scheepsbouw, die in een' wijderen kring dan eenig ander bedrijf zijnen weldadigen invloed in de maatschappij verspreidt, zijn voor dien tak van scheepvaart vernield.

De

De uitnemende school, die eene lange reis voor den zeeman is, gaat geheel verloren.

Willen wij dan op dien weg blijven voortgaan, dan moeten wij al die schroomelijke gevolgen uitdagen; vergenoegd zijnde, zoo wij maar het principe van vrijen handel onschendbaar behouden.

Het onderwerp vordert nu dat aan het denkbeeld van vrijen handel eenen meer bepaalden zin en nader onderzoek worde gegeven.

Om waarheid en tevens van toepassing te zijn, moet het een onderling aangenomen beginsel zijn, door de handelende volken tot rigtsnoer gelegd; doch zonder dit is het eene coalitie van allen tegen den éénen, die aan hetzelfde wil vasthouden.

Om

Maar de algemeenheid van dat beginsel heeft zich niet gemanifesteerd, dewijl het colosfale koloniale stelsel door alle handelstaten en volken stukswijze is nagevolgd. Dewijl een ieder verkoopen wil, en door te koopen zich verarmd waant te zijn, is alles rondsom ons of door vernielende hooge regten of door volstrekte prohibitie als afgesloten, waarvan de oneindige vermenigvuldiging aan onzen welvaart plotselinge en herhaalde slagen toebrengt.

Waar is dan de plaats te vinden, die van ons eene opoffering eischt voor andere wederkerige voordeelen?

De Amerikanen, die voor de producten van hunnen grond in Nederlandsche havens het voordeeligste en ruimste vertier en onbepaalde vrijheid vinden, brengen alles, maar vertrekken ballastscheeps.

Al is het, dat de staat van handel zich onder die gedaante aan ons vertoont, zoo strekt ons vertoog geenszins om het staatkundige van het stelsel van vrijen handel, en het wel verstaan belang van dien grondregel eenigzins te verzwakken. Het betoog dat ik mij voorstelle strekt zich niet verder dan tot het onderzoek uit, of die stelregel zonder uitzondering toegepast moet worden. Mijns inziens bedoelt het beginsel van vrijen handel eene openstelling tot allen toevoer, om door die mededinging de uitgebreidste keuze en de goedkoopste markt te verzekeren, en als het krachtigste middel, dat de grootste meerderheid van koopers, door hun ontwijfelbaar belang, derwaarts lokt. Dit denkbeeld aannemende, komt het mij voor, dat zulks op den theehandel van geene toepassing gemaakt kan worden, vermits het voorzeker moet erkend worden, dat de invoer van thee niet op buitenlandsch vertier rust, dat de ondervinding

ding het bewezen heeft, dat de onevenredige lage prijzen, die wij gehad hebben, niet in staat geweest zijn, het vertier eenigzins aanmerkelijk te vermeerderen, en omdat, zoo als wij reeds hebben opgemerkt, de omstandigheden van handel zulks in de naburige havens onmogelijk maakt, en nog lang onmogelijk zal laten. Dus gaat het oogmerk te eenen male verloren, om, door de thee in de masfa van vrijen handel te brengen, den afgelegenen kooper uit te lokken. Als dit zoo is, dan staat ook de onbepaalde toevoer daarmee in verband; het is dan eer te duchten, dat daaruit nadeel en verwarring ontsta; althans wanneer het op de thee toegepast wordt, waarvan het gebruik naauw, en tot eene kleine hoeveelheid bepaald is. Desniettegenstaande beweert ik niet, dat dit een staat van zaken is, die de tusschenkomst van de wetgeving vereischt; eene andere zorg treedt dan in de plaats; het is die: dat als

de invoer zich bepaalt tot het gebruik van de inwoners van het Rijk, dat die dan in het genot gesteld worden, hunne behoefte tot de laagste prijzen te verkrijgen. Het zal elders eene plaats in dit vertoog vinden, of dit onvoorwaardelijk gehandhaafd worden moet, en dat, door middel van vrijen invoer, dit oogmerk niet bereikt kan worden. De tusschenkomst van den Souverein kan dan eerst plaats vinden, als een ander algemeen belang blijkbaar daaronder lijdt en verloren gaat; als de aard van den handel geheel afwijkt van het gewone, en als de maatregelen van zijne tusschenkomst, in het belang van allen zijn. Wij zullen den draad, waartoe deze redenering ons leid, het beste volgen, als wij onze overweging vestigen op het onderzoek:

- 1.º Of de Amerikanen (andere mededingers zijn er niet) ons tot lagere prijzen
de

de thee uit China kunnen aanbren-
gen, dan wij zelven met eigen sche-
pen in staat zijn, het te doen.

2.º Of ongelimiteerde aanvoer, in het be-
lang van den consommateur, de laag-
ste prijzen verzekert.

3.º Ongehinderde competitiën zijn daar-
van de ziel en het leven.

I. Dit denkbeeld is lichtzinnig genoeg tot
een vooroordeel gegroeid; maar een staat van
zaken, die zulks bewezen heeft, kan het ver-
ledene niet aanwijzen, noch de toekomst
mogelijk maken. Uit op zich zelven staan-
de expeditien kan, uit hoofde van de in het
oneindige afwijkende bijzonderheden, geen al-
gemeen gevolg getrokken worden.

Het is dan alleen vatbaar voor het bewijs: |

A. a priori, door het betoog, dat zij daartoe de middelen bezitten;

B. Of door de uitkomst, dat zij onder dezelfde omstandigheden, de thee tot lagere prijzen hebben aangebragt.

Het eerste *A.* moet ontstaan:

1.º Uit eigene producten, die zij in ruiling kunnen aanbrengen in China, en die bij verkoop zoodanig een voordeel geven, waardoor zij met minder winst op de teruglading kunnen bestaan.

2.º Door de voordeelen van de scheepvaart.

3.º Door hun voordeel bij den inkoop.

4.º Door den prijs van het gebruik van kapitalen.

5.º Door hunne voordeelen in onze havens.

Ten eerste: De Amerikanen varen ballastscheeps naar China. De pelterijen kunnen zij aldaar aanbrengen, maar het is geen hoofdzak, noch in betrekking tot scheepsruimte, noch tot het kapitaal, dat zij in dien handel gebruiken.

Onze voordeelen overtreffen de hunne te dezen opzigte zeer verre. De centrale positie van Java, in den Archipel, geeft aan ons onwaardeerbare voordeelen, welke geen volk met ons gemeen heeft. De producten van de Molukfsche eilanden van den Archipel en van Java, geven ons voordeelen in den handel, welken ons door elk ander volk benijd wor-

den. Bij een goed gebruik van die middelen moeten wij eene beslissende voorkeur in ons voordeel, weten te vestigen, en aan onze ondernemingen een groot voordeel verzekeren. Bij dit alles voegt zich dan ook het voordeel op alle artikelen ter invoer van inlandsche fabrieken, grond en industrie.

Ten tweede: De voordeelen van hunne scheepvaart kunnen daarin bestaan, dat zij het hol hunner schepen goedkooper kunnen samenstellen dan wij. De Nederlander doet dit voordeel opwegen door de duurzamer constructie van zijn schip, waardoor het veel langer vaart en langduriger tijd winsten kan opbrengen. De Amerikaan zeilt doorgaans sneller; maar zijne spoedigste reizen zijn reeds door Hollandsch - gebouwde schepen geëvenaard; de Nederlander draagt ongelijk meer last; de Amerikaan heeft minder ruim voorraad van zeil- en touwwerk, waardoor

er

er ook menig een verloren gaat. De Amerikaan vaart met een grooter aantal scheepsvolk dan wij op onze groote schepen. Zijne maandgelden zijn niet goedkooper dan de onze. In mondbehoefsten mogen wij gelijk staan; in zeil-, touw-, ijzerwerk en kleeding, zijn wij hen verre vooruit. Hunne kapiteins zijn aan vele behoeften gewoon, verteren veel geld, geven zich aan luxe over en de Hollandsche zuinigheid is bij hen onbekend. Als een Amerikaan zijne China-lading hier gelost heeft, staat hem eene reis huiswaarts andermaal ballastscheeps te voren; de slijtagie gedurende die reis, de kost- en maandgelden, benevens de asfurantie, kan door niets anders dan door zijne winst op de aangebragte thee vergoed worden. Bij deze confideratie kan men nog een woord inruimen aan het argument, waaraan zoo veel kracht gegeven is, dat de Amerikanen hunne ondernemingen, uit verscheidene reizen te za-

men stellen, en zich voldaan achten indien er bij eindelijk retour van het fchip een voordeel faldo overblijft. Wanneer die partieele reizen in geen betrekking ftaan tot de China-reis, is de zamenvoeging willekeurig, en behoort evenmin in computatie te komen, als het refultaat van voorafgaande reizen, die het Nederlandfche fchip in dienzelfden tijd gedaan heeft. Zijn het havens in den Indifchen Archipel, zijn het handelwegen, die hunne industrie heeft uitgevonden, en die zij met eenig voordeel tot China in verband brengen, zoo ftaan aan onze fchranderheid dezelfde hulpmiddelen open; zij zijn niet in het bezit van één enkel etabliffement; er is geen plaats, buiten onze bezittingen, waar zij eenige voordeelen boven ons vooruit hebben, en in onze eigene bezittingen hebben wij voordeelen boven hen vooruit. Wij genieten het voordeel, dat wij op Java alles vereenigd vinden, zoodat het de ftafelplaats is van al
de

de voortbrengfelen uit het Oosten. Men heeft nog beweerd, dat hun handel met Levantsch Amfioen in China, hun een groot overwigt van voordeel op dien handel geeft; maar als dit voordeel wel bewezen is, dan strekt het niet anders dan tot een verwijt voor ons, dat wij in den gedelabreerden staat van onzen handel onze vrees niet hebben uitgestrekt tot eene maatregel, die nog beter onder ons bereik, dan onder dat der Amerikanen gelegen is.

Ten derde: Door hunne voordeelen bij den inkoop.

Het is inderdaad te vreezen, dat dewijl de Amerikanen een grooter kapitaal in den Chinahandel omzetten, dan zelfs de Engelschen, en wel tot het verbazend bedrag van zeven millioenen dollars (c), zulks aan hun-

(c) CH. ASSEIJ, *the Trade on China and the Indian Archipelago*. Ziet de Weegschaal voor 1822, n.º 9.

hunne inkoopen een temporair voordeel kan bijzetten; maar wij hebben gegronde reden, om te mogen verwachten van door een volk, dat waarde hecht aan oude verbindtenissen, althans door de achting en onderscheiding, die het Nederlandsche karakter in China heeft weten te bewaren, bijzonder begunstigd te zullen worden; waartoe tevens de verscheidenheid en waarde onzer artikelen van invoer, welke door de Chinezen gretig begeerd worden, niet weinig zal bijdragen.

Ten vierde: Door den prijs van het gebruik der kapitalen.

Dit kan op geenerlei operatie zoo zwaar wegen, als die wij thans beschouwen, waartoe een aanzienlijk kapitaal, grooter en gedurende veel langer tijdverloop noodig is, dan voor eenige andere. De gewone interest, hier thans 5 per cent zijnde, zoo is die van den
tax

tax in Amerika, zeer aanmerkelijk te onzen voordeele. Bovendien zijn de middelen van circulatie en crediet, op welke meerendeels de operatien der Amerikanen gebouwd zijn, van eenen zoo kostbaren aard, dat daardoor iedere onderneming, daarop gebouwd, zeer aanmerkelijk bezwaard wordt; en

Ten vijfde: Het behoeft weinig betoog, dat aan den Nederlandschen ondernemer, ten aanzien van inkomend regt, lastgeld van de schepen in onze havens en provisie over het provenu, een zeer aanmerkelijk voordeel toekomt.

B. Of door de uitkomst, dat zij, onder dezelfde omstandigheden, de thee tot lagere prijzen hebben aangebragt.

Dit

Dit is niet vatbaar voor bewijs; alzoo de aanvoer van vreemden bij vrijen handel, niet te gelijk met eigenen aanvoer bestaan kan; de vooronderstelling is tot eene magtspreuk geworden, waarvan men het bewijs is schuldig gebleven; het is niet in de natuur der zaak, die weegschaal in handen te houden; maar het is dwaas, dit alléén op de kracht van onbewezene vermoedens aan te nemen, daar het veel meer eene reeks van volkomen overtuigende bewijzen vordert, voor en al eer het mogelijk zij, om eene zaak, waartegen zich al ons gevoelen moest aankanten, als bewezen te doen doorgaan, veel min nog om daarop gevolgen te bouwen en uit te voeren, die het nationaal belang aantasten.

Ten tweede: Of de ongelimiteerde aanvoer in het belang van den consommateur gehandhaafd moet worden, vermits dit alleen hem den laagsten prijs verzekert.

Als

Als het voorwerp van handel niet op buitenlandsch vertier toegepast wordt, dan staat in politique oeconomie, dit ingewikkeld punt op den voorgrond, met de gevolgen die te lichtzinnig daaruit afgeleid kunnen worden. Een verbod van uitvoer van boter en kaas, zou gewis voor den consommeur zeer aanmerkelijk lagere prijzen voor die eerste behoeften te weeg brengen, maar de beschouwing uit een hooger standpunt zal nimmer dit voordeel aan den consommeur toekennen. Alzoo is het dan ook, niet op zich zelf staande, alleen theoretisch te beschouwen. De toestand van een oogenblik kan niet afgezonderd worden van een voortdurend welverstaan belang. De zorg van den Staat voor het algemeen belang beschouwt eenen gelijkmatigen en met den aard der zake in overeenstemming zijnde toestand als den wenschelijksten. De onregelmatigheid verandert spoedig overvloed in gebrek. Het drukken-
de

de voor den invoerder verandert in druk-
kend voor den gebruiker te worden; maar
zoo ras die ongelimiteerde aanvoer eene
aanmerkelijke botsing van belangen te weeg
brengt, dan zeker althans kan dit belang van
den gebruiker niet alleen in aanmerking ko-
men; en

Ten derden: Ongehinderde competities
zijn daarvan de ziel en het leven.

Dit principe kan alleen van waarde zijn
ten opzichte van artikelen van algemeen en
onbepaald gebruik, maar het staat in eene
omgekeerde reden tot artikelen, waarvan het
gebruik niet uitgebreid kan worden. Het is
eene tegenstrijdigheid, die volstrekt onveree-
nigbaar, en in zich zelf onmogelijk is; het
is niet genoeg, dat de Wet den invoer open
en vrijstelt, maar de vraag behoort omge-
keerd te worden: kan er een' algemeenen en
on-

onbepaalden invoer bestaan, als het gebruik eng beperkt is? Is het eene gesteldheid van zaken, die den invoerder aanmoedigt, of, moet zij hem ten sterkste afschrikken? Van den tijd af, dat zijn schip in onze havens binnenkomt, tot op het menigmaal verwijderd tijdstip, dat hij realiseren kan, staat hij iederen polsflag in gevaar, dat nieuwe aanvoer hem de vruchten ontneme van een groot kapitaal, dat hij daartoe reeds langen tijd gemist heeft, en hem, in plaats van winst, eene aanmerkelijke schade toebrengt. Het wettigt dit onwrikbaar besluit, dat het bepaalde gebruik van thee in dit Rijk het tot geen voorwerp van speculatie voor den ondernemer kan maken. Het moet dus ten gevolge hebben, dat in de tegenwoordige gedaante van dien handel onze aanvoer in het bezit zal komen van eenen of eenigen, die er zich van hebben kunnen meester maken, en die er uit hoofde van den beperkten handel er

an-

anderen van uitsluiten. Deze overweging, die op goede redeneerkunde rust, strekt alleen tot voldoende bewijs, dat het denkbeeld van onbepaalden invoer, op den theehandel toegepast, eene hersenschim is. Als de invoerders de markt overkropt hebben, moeten zij tot zeer schadelijke besluiten komen; zij herhalen alleen hunnen invoer, als hunne verbeelding hun een gunstiger staat belooft, en vinden zij zich dan in den toestand, dat zij den wil van den verkooper kunnen doen gelden, dan zijn de koopers aan hunne onbegrensde willekeur overgegeven, terwijl zij te gelijker tijd zorgen, dat het eerst geleden verlies ruim vergoed worde. Geeft hij zich niet over aan dit vooruitzicht, dan verlaat de buitenlandsche ondernemer dien handeltak, en anderen op zijn voorbeeld daarvan afgeschrikt, volgen denzelfden maatregel. Daardoor wordt het Land, hetwelk zich op het eene anker van buitenlandsche ondernemers verliet, aan gebrek

brek overgegeven. Daarenboven is het vertrouwen van allen grond ontbloot, dat de vreemde invoerder met matige winst zal blijven aanvoeren; het tegendeel daarvan is zeker; niets kan hem weerhouden in het be-
dingen van prijzen, die hem enorme winsten verzekeren; zelfs in dezen vooronderstelden staat van handel, kan, als die door eenig tijdverloop tot eenen vasten staat gebragt is, de invoerder geene krachtige mededinging hebben, en hij geraakt in het bezit van den alleenhandel. Hiermede is dan de staat der zaak geheel veranderd, en de waarborg welke men in den vrijen handel meende te vinden, wordt te eenen male tot ons nadeel ver-
keerd.

Maar met die vrije en geheel onbelemmerde competitie te willen, wordt juist het tegendeel uitgewerkt; in plaats van daardoor competitie te scheppen, is het eene eviden-

D

tie

tie, dat de competitie afgesneden wordt, en wel de zoodanige, welke voor ons de hoogste waarde behoord te hebben, alzoo eigene vaart en eigenen handel daarmede ten eenemaal vernield wordt. Wij verliezen daarmede den ouden roem en luister als handeldrijvend volk, en verlaten den stand in het Oosten, die weleer van andere krachten en van eenen anderen geest getuigden, en tot welker handhaving onze onwaardeerbare betrekkingen in de Indiën ons nog zoo dringend nopen. Wij zien gevoelloos, hoe het verlies van dien handel diepe wonden drukt, duizenden van hun brood berooft, en steden en plaatsen verarmt. Wij weten het, dat het Hollandsche kapitaal in dien handel, eene physiek zekere en zeer aanmerkelijke winst in dit Rijk moest uitstorten en verspreiden. Wij roepen als aan vreemde volken toe: „Java stortte weleer „ zijne schatten alleen in Neêrland uit, wij „ hebben u daaraan een deel gegeven. Wij
D „ had-

„ hadden nog een' handel op China, om
„ in onze eigene behoeften te voorzien; ont-
„ neemt ons dien last! wij vermogen het
„ niet meer, wij geven ons op genade aan
„ u over, en zijn te verlicht, dan dat ons
„ bekrompen eigenbelang ons daarin zoude
„ hinderen!”

Dat de competitie van de eigen vaart en eigen
handel op China met de vrije vaart eeuwig
onbestaanbaar blijven moet, is eene waarheid,
die boven het betoog verheven, en in het
oordeel van alle verstandigen aanwezig is, en
die opgehouden heeft, bespiegeland te zijn,
en door den tijd tot evidentie gebragt is. De
voordragt, die voorafgegaan is, heeft ons oog
reeds gevestigd op het valsche begrip, dat
die overvloed en ongemetene kwantiteiten van
een artikel, waarvan het vertier niet uitge-
breid kan worden, alle abstracte raisonnemen-
ten doet fchipbreuk lijden; dat algemeenhe-

den te willen toepassen, op eene afzonderlijke en ver afwijkende zaak, te weeg brengt, dat het in zijne regtstreeksche gevolgen niet dan verwarring door overstelpde markt, voortdurende onzekerheid, zoo wel voor den invoerder als voor den grosfier, ten gevolge heeft; dat de enorme schaden van den invoerder, die zijn verkoopprijs terug gebragt heeft gezien, tot gelijkstaande met zijnen eersten inkoopprijs in China, ook den grosfier in den verderfelijkschen toestand gebragt heeft, gedurende al dien tijd, dat die beschermende Wet voor het algemeen welzijn in kracht geweest is. Zijn de illusies voorbij, dat die staat van handel verbetering belooft, dan worden wij eerst door het gebrek van voortgezette toevoer ontwaar, dat onze vreemde hulp ons verlaten heeft; en het gebrek kan al dikwijls kortstondige schokken gegeven hebben, alvorens het zich zoo dreigend vertoont. Maar in deze omstandigheden

den, even zoo min als in die, waarin wij thans geplaatst zijn, kunnen eigene uitrustingen met eigene schepen ondernomen worden. Kloekmoedige volharding heeft daarvan een treffend voorbeeld gegeven; zij heeft eene edelmoe- dige opoffering aan eene radelooze zaak ge- bragt, maar onder den nooddwang moeten ten gronde gaan. Het is niet mogelijk, dat groote kapitalen, welke doorgaans niet binnen den loop van twee jaren gerealiseerd kunnen wor- den, in ondernemingen geplaatst kunnen wor- den, van welke men niet, op eenen zeer wel gevestigden redelijken grond, een aan den aard der zake geëvenredigd voordeel te ver- wachten is. Derhalve kan de theehandel door eigene schepen niet ondernomen worden, zoo lang de ondernemer aan het gevaar blijft bloot- gesteld, dat hij van geen dag noch uur zeker is, dat de aankomst van nieuwe ladingen de markt overstelpt, hem zijn voordeel ontrukkt, en hij aan eene zekere en enorme schade is overge-

geeft. Het is niet tegen te fpreken, dat het uitwerkfel volkomen tegenovergefteld is aan hetgeen de Wet nopens vrijen handel bedoelt; het volle uitwerkfel van de Wet is: als er talrijke ladingen uit China aankomen, dat brengt dien weldadigen toestand aan, welker verzekering het eenige doel van de Wet is. Maar zal dit waarlijk eene weldaad zijn, dan moeten die aanvoeren dat voordeelige uitwerkfel aan den dag leggen; maar als dit evenement tegenftrijdige uitwerkfels heeft, dan is ook het befluit voldongen, dat de maatregelen, die men waande voordeelig te zijn, inderdaad hoogst verderfelijk zijn. Het loopt geen gevaar van tegenspraak, dat de aankomst van elk fchip uit China, algemeenen fchrik en angst onder de belanghebbenden verspreidt; de houders van voorraad ftormen op de koopers, en zijn altoos in vrees voor onberekenbaren toevoer en dreigende daling. De groflier is in nog ergeren toestand. De kooper ziet in

ie-

iedereen aanvoer eene oorzaak van dalende prijzen; zijne ondervinding heeft hem eene duur verkregen les gegeven; hij vindt nergens een rustpunt voor zijne maatregelen, hij heeft altijd te vreezen voor eenen onberekenbaren toevoer, en voor eigenaars, die geenen stand van prijs achten, maar welker eenig but is, thee in klinkende munt te converteren. De evenredigheid, waarin koopers tot verkoopers staan, met de estimatie der voorraad, brengen de fluctuaties van den marktprijs te weeg; maar als men die oorzaken toepast op een artikel, waarvan het verbruik naauw bepaald is, dan zijn al die uitwerkfels in eene onberekenbare mate sterker werkende.

Zullen wij, na het voorafgaande overwogen te hebben, nog waarde blijven hechten aan het angstvallig onderzoek, of de Amerikanen in staat zijn, ons nog goedkooper thee aan te voeren, dan door middel van eigenen aanvoer kan ge-

schieden? maar waar is de mogelijkheid, om, met al die nauwkeurigheid die er toe noodig is, dit na te sporen? en ook, als dat mogelijk is, welke kracht zou men dan aan een gering verschil willen geven? Zouden wij het niet veel eerder als een wijs beginsel mogen aanzien, dat de gebruiker kan en moet betalen den redelijken en natuurlijken prijs? Het is niet ongevoegelijk dit met een voorbeeld uit het gemeene leven op te helderen: Zou het hoofd van een huisgezin oordeelen, dat het belang van de maatschappij in acht genomen werd, en dat het belang van het huishouden vorderde, dat hij zijne behoeften bij den afgerigten rondventer, in plaats van bij den eerlijken winkelier, kocht? Onze opmerking is alreeds menigmaal geleid geworden op groo-tere en zeer wezenlijke opofferingen, welke wij onder de thans bestaande Wet ons opgelegd hebben, hetwelk ons wel veilig mag doen besluiten, dat het teruggrijpen dier op-ge-

gegevene voordeelen, al ware het met een schaduw van onderscheid in de prijzen, hetwelk zelfs onwaarschijnlijk is, nog niet in het geringste vergelijk staat.

Als ons voorstel het oogmerk bereikt heeft, dan heeft hetzelfde gestrekt, om te bewijzen:

1.º Dat het ontwerp, om Nederland tot eene stapelplaats van den theehandel voor Europa maken, in den tegenwoordigen staat der zaken onmogelijk is;

2.º Dat het stelsel van vrijen handel aan onze eer en aan ons belang zeer gewigtige nadeelen heeft toegebracht, dewijl hetzelfde met betrekking tot ons eigen belang schadelijk en nadeelig is;

3.º Dat die ongehinderde competitie, waarlijk de competitie, die van de meeste waarde is, die van eigenen handel en eigene scheepvaart, volstrekt buiten werking stelt;

4.º Dat het onwaar is, dat de Amerikanen in staat zijn ons de thee goedkooper aan te brengen, dan door eigen vaart en handel geschieden kan;

5.º Dat de ongelimiteerde aanvoer niet in het belang van den gebruiker behoord gehandhaafd te worden;

6.º Dat de vrije vaart en handel niet van toepassing zijn kan op een artikel van eigene consumptie alleen, en van een zeer bepaald gebruik, maar dat het bepaalde vertier alle aanmoediging wegneemt voor den aanvoer;

7.º Dat het met groote gevaren en nadeel-
lige gevolgen vergezeld is, om dezen
handeltak aan vreemden over te geven;

8.º Dat in de plaats dat het beginsel het
groote doel bewerkt van voordeelig te
zijn in de huishouding van den Staat,
hetzelve integendeel niet dan groote
verwarring, schade en vrees bij alle
belanghebbenden heeft te weeg ge-
bragt;

9.º Dat derhalve zeer wel en te regt daar-
uit af te leiden is, dat het systeem
van vrijen handel en invoer van thee
uit China, zoo als hetzelve door de
Wet is vastgesteld, door de onder-
vinding bewezen is, geheel ondoelma-
tig te zijn, en leidende tot de ergste
en nadeeligste gevolgen. Weshalve
het dan de dringendste noodzakelijk-
heid

heid wordt, dezelve te abrogeren, en door andere en meer gepaste middelen te doen vervangen.

Dat die middelen gegrond moeten zijn op de zekerheid, dat de aanvoer van thee, toeval-
len van de reis uitgezonderd, gelijkmatig zij,
evenredig aan de behoeften, en vatbaar voor
die uitbreiding, welke door vermeerdering van
debit noodzakelijk zou worden; en dat zoo-
danige invoer op grondslagen gevestigd zij,
waardoor verzekerd wordt, dat de thee tot
den goedkoopsten prijs aangebragt, en alle
misbruiken geweerd worden. Hierdoor zal deze
tak van handel van den ongeregelden en on-
zekeren loop, dien zij gehad heeft, in een'
zeer geregelden voor den grosfier verkee-
ren, en hij zal weer eenen vasten leiddraad
vinden, waarop hij zijne ondernemingen kan
bouwen. Het middel moet in staat zijn, de
geschonden nationale eer te herstellen. Het
moet

moet de voordeelen van dezen invoerhandel in onzen boezem uitstorten, en het moet, door scheepsbouw en scheepsuitrusting, op de algemeene welvaart voordeelige uitwerksels hebben, en onze fabrieken en industrie moeten met vertrouwen op dat middel het oog kunnen vestigen.

Dit middel is, volgens het oordeel van sommigen, daarin te vinden, dat de invoer bepaald worde tot die van Indië, met Nederlandsche schepen, en dat er licences verleend worden tot den invoer van gemode-reerde kwantiteiten, en niet meer.

In de reeks van proefnemingen die met den handel op China ondernomen zijn, is ook dit middel op verschillende wijzen bij de hand genomen, en al de gebreken, die het vergezeld hebben, zijn nog in ieders geheugen aanwezig. Het zal dervolge volstaan kunnen

nen, zich bij twee aanmerkingen te bepalen. Dat hierdoor de invoerder bewust is, in het bezit van goederen te zijn, welke in de consumptie niet gemist kunnen worden, waardoor zijn eigen belang hem telkens aanspoort daarvan het ruwste misbruik, ten koste van het algemeen, te maken, en het in een speciaal monopolie te converteren. Uit dit besef is een gemengd regt van beheer daardoor ontstaan, dat de Souverein in der tijd de verkooptermijnen regelde, maar op de prijzen van verkoop geen bedwang had. Het is zeer evident, dat, onder de opgemelde omstandigheden, de invoerder in de gelegenheid gesteld is, om het buitensporigste effect van het monopolie op den handel te doen drukken.

Het kan echter aangenomen worden, dat op dien voet de uitvoering mogelijk is. Maar als het geval plaats heeft, dat degene die licences verkregen hebben, niet aan de op
zich

zich genomene verpligting van invoer voldoen, of dat er geen verzoekers zich aangemeld hebben voor het geheel of gedeelte van den benoodigden invoer, zoo blijft er geen ander redmiddel over, dan door de opschorting van de Wet, en het alleszins nadeelige middel, handelshuizen te autoriseren om door inkoo-
pen, waar zij die vinden kunnen, in het gebrek te voorzien. De verwarring en de reeks van slechte gevolgen daarvan liggen voor ieders oog bloot.

Weshalve ik vermeene nu te mogen voort-
gaan tot het voordragen van het eenige middel van herstel, hetwelk bestaat in de oprigting van eene Sociëteit, welke, handelende met een ver-
eenigd kapitaal, alléén bevoegd blijft tot in-
voer van thee uit China in de havens van het Rijk, een middel hetwelk alléén in staat is, een einde te maken aan den staat van ver-
warring, nadeelige gevolgen en schaden; een
mid-

middel waarvan ik de voordeelen zal trachten te betoogen, en de zwarigheden die overblijven, niet verbergen zal.

Hier wordt voorondersteld, dat de invoer van thee volstrekt aan niemand, buiten en behalve deze Sociëteit, vergund zij.

Het ontbreekt niet aan groote bezwaren tegen monopolien, en althans tegen die op de Indiën, zoo wel tegen derzelver groote misbruiken, als ten aanzien van het ellendige uiteinde, dat vele en de meeste dier compagnien genomen hebben. De geschiedenis verschaft daarvan de bewijzen; het behoort tot het bestek, dat ik mij heb voorgesteld, te betoogen:

1.º Dat hetgene het lot der Compagnien bepaald heeft, op deze niet van toepassing zijn kan;

2.º

1.º Dat het algemeen aangenomen denkbeeld, dat eene Compagnie niet met even zoo veel voordeel als een individu handelen kan, door gepaste voorzieningen kan overwonnen worden;

3.º Dat ook aan het beleid van eene Compagnie dezelfde geest van werkzame kracht en belangstelling kan worden medegedeeld;

4.º De inwerkingbrenging der Maatschappij moet het bestaande kwaad kunnen wegnemen, en een geheel herstel te weeg brengen.

Het kan niet in twijfel getrokken worden, dat de Compagnien op hunnen handel, in de eerste tijden van derzelver bestaan, enorme winsten, en vervolgens bestendig zeer aanzienlijke winsten hebben gehad. Dat die

masfa van winsten, gedurende de tijden van haar bestaan, met de kapitalen, die tot haar grondslag gestrekt hebben, verzwolgen zijn, daarvan is de oorzaak niet in den handel gelegen; maar wel daarin, dat die kapitalen uit den handel genomen en tot andere oogmerken besteed zijn. De Compagniën zijn in Indië Souvereinen geworden; de overheersching heeft legers noodig gehad; de bezittingen hebben troepen gevorderd, om die te bewaren, en vestingen en forten ter beveiliging in de groote uitgestrektheid van haar gebied; het aanleggen van kostbare gebouwen; al hetgeen aan den staat der Compagniën aanzien en grootheid kon bijzetten, en een heerleger van bedienden en ambtenaren, zoo in Indië als in Nederland. Wie durft het begrooten, welke onnoemelijke schatten, gedurende de twee eeuwen van haar bestaan, op deze slechts aangestipte wijze, verslonden zijn? De aard der zaak maakt het

thans

thans onmogelijk, tot dergelijken kanker van verkwisting te komen, en de lessen van wijsheid, door de ondervinding geleerd, leveren een krachtig behoedmiddel daartegen op. Het bestaan der bedoelde Maatschappij moet ten grond hebben, dat de Theehandel het hoofddoel is, en de eenige tak, die onder haren alleenhandel gesteld wordt, en dat de China-handel, met al hetgeen tot voordeeligen invoer in dat rijk strekt, hare grenzen zijn. Het is bekend, dat de vernederde staat, waaronder alle volken in China gebragt zijn, den handel aldaar op de meest mogelijke wijze vereenvoudigt, zoodat zich de geheele omflag tot eene factorij bepaalt, welker kosten door eene provisie over het bedrag der transactionen bestreden worden, en dit derhalve volkomen gelijk staat met de bezwaren, die voor den individueelen ondernemer onvermijdelijk zijn. De transactionen, die op Java vereischt worden, moeten door een' commercieelen Agent wor-

den verrigt; de provisien, die daarvoor betaald moeten worden, staan ook met die van den individueelen ondernemer gelijk. De Maatschappij zal ook niet vermogen, hier te lande scheepstimmerwerven noch arsenalen aan te leggen; zij zal hare schepen moeten huren, of, verplicht zijnde schepen te koopen, zich moeten voorzien bij de bestaande scheepstimmerwerven, mastenmakers, lijnbanen enz.; zij zal geene kostbare gebouwen als pakhuizen, noch tot administratie mogen aanleggen; met één woord, het geheele principe van haar bestaan moet geasimileerd zijn in alles aan een zeer respectabel koopmanskantoor, op den voet van de meestmogelijke vereenvoudiging, zoo wel in haar uiterlijk vertoon, als in hare huishoudelijke inrigting.

Al wil men er gevaar in zien, dat deze grondregels wel op het papier veel belovend zijn, maar door tijd en omstandigheden geheel

heel van gedaante veranderen, dan geeft de onafscheidbare eigenaardige gesteldheid van den handel dier Compagnie de verzekerde waarborg, dat zij niet, zelfs niet in het kleinste, vervallen kan tot die gebreken, welke met zoo veel reden aan de Compagniën als oorzaken van verval worden toegeschreven. Op Kanton, de eenige plaats van handel in China, zijn zij met alle Europeanen in het gemeen, onder naauwe bepalingen gebragt; op Java, als de stapelplaats voor Indische goederen, onder het oog van het Gouvernement, loopt men geen gevaar van eenige afwijkingen. Hier ter plaatse worden alle misbruiken beteugeld door het bedwang, dat door steeds afwisselende gemagtigden uit het midden der deelnemers, uitgeoefend wordt.

Ten tweeden: aan de Compagniën wordt ten laste gelegd, dat zij hare zaken niet met dezelfde voordeelen als een individu kunnen uit-

voeren; dat al hare bedrijven loom zijn; dat dezelve kracht en snelheid ontbreken.

Een onderscheidend kenmerk dezer Sociëteit moet een hoogstvereenvoudigd bestuur zijn, geheel geasimileerd aan een koopmanskantoor; waarmede dan moeten wegvallen de menigvuldige gebreken van een zeer zamengesteld beheer, en de slepende gang van talrijke raadsvergaderingen. Waar zijn de gronden van vrees voor een kostbaar bewind? Dezelfde middelen van den koopman, om zich van scheepsruimte en van de benoodigde inkoop te voorzien, staan ook aan haar ten gebod, en zijn haar voorgeschreven; ook wordt bij het op de been brengen van dit ligchaam wel bijzonder in het oog gehouden, dat het kostbare van de administratie, hetwelk zoo zeer in het nadeel der Compagnie gewerkt heeft, geheel vermeden worde; zij heeft hoe genaamd geene ambtenaren in haren dienst;

alleen gefalarieerde bedienden tot wederopzegging toe. Het laatste hoofdzakelijk bezwaar is gerigt tegen de verflapping, welke altoos de behandeling van eigene zaken van die eener administratie onderscheidt; het bezwaar is van dien aard, dat het wel geacht kan worden, aan het menschelijk hart eigen te zijn. Eenige aanmerkingen zullen echter in staat zijn, er de kracht van te lenigen; als het verwijt gegrond is, zal men bevinden dat het van toepassing is op administratien, die zoodanig talrijk zijn te zamen gesteld, dat daardoor de regtstreeksche verantwoordelijkheid op niemand neerkomt, zoodat een ieder zich in het corps verbergt; of dat het aanbetrouwde belang in botsing is met eigene bezigheden; of eindelijk, dat de prikkels, die zoo vermogend werken op onze bedrijven, daaraan ontnomen zijn.

Het ligt geheel buiten mijn bestek om uit te

wijden over de huishouding van de vooronderstelde Compagnie; maar ik geloof, dat het, overeenkomstig met de algemeen aangenomen begrippen, een zeer geconcentreerd bestuur zoude moeten zijn, weshalve één of eenige personen, als uit het midden der Natien en dezelve representerende, benoemd zijnde tot de uitvoering van eenen last, die het kloekste verstand en de uitnemendste begaafdheid in werking roept, zich daardoor op eene zoodanige wijze zoude onderscheiden zien, dat eer- en roemzucht en belang het sterkste vermogen zouden moeten uitoefenen, en alle inspanning van beleid en wijze maatregelen, ten sterkste zoude beloond worden. Vervolgens eischt ook het belang der zaak en de daarmee verbondene bezigheden, dat degenen, die aan het hoofd geplaatst worden, van alle andere bezigheid afstand moeten doen, en dat zij in een zeer ruime gratificatie daarvoor schadeloosstelling vinden.

den. Eene confideratie, gerigt tegen Nederlanders uit de *elite* van den beschaafdsten, door kennis verrijkten en aanzienlijksten stand der Maatschappij verdient ter zijde gesteld te worden; de plaats en de functien vereeren hen; hunne eerezucht is geplaatst in den uitslag; aan dien post kunnen honorifique en gratificatien toegevoegd worden, waarvan de eerste zouden te vinden zijn, onder het welbehagen van Z. M. den Koning, in de inrigtingen, welke te geven zijn voor de behandeling der fundamenteele punten, die het verband tusschen Zijner Majesteits Gouvernement en deze Maatschappij uitmaken.

De Maatschappij moet te weeg brengen, dat alle objectien van bezwaar, welke uit den vrijen handel ontstaan zijn, daardoor opgeheven worden.

Het wordt dadelijk opgeheven, in het essentieele gebrek, door de zekerheid, die het

geeft, dat de invoer met de behoeften in evenredigheid gebragt wordt; daardoor houdt de onzekere en nadeelige staat van den grofser op te bestaan; aan hem moet eenen behoorlijken invloed worden overgelaten op de bepaling van foorten en kwaliteiten, die het beste voor de markt geschikt zijn; de geregelde verkoopen, die jaarlijks op bepaalde tijden geschieden, geven aan zijnen handel eene stabiliteit, waarop hij met veiligheid zijne inkoopen kan inrigten; aan het kapitaal van de Maatschappij moet het niet ontbreken, om de importatie naarmate van omstandigheden te kunnen uitzetten.

De regelmatigheid van deze inrigting is zoo klaarblijkelijk, dat het zeker is, (toevallige rampen, waartegen men zich niet beveiligen kan,) uitgezonderd, dat het kapitaal in dezen handel zeer aanmerkelijke winsten moet opleveren, waarvan de uitdeelingen zich welda-

dig

dig over het geheele Rijk zullen verspreiden,
en die winsten zijn op geene andere wijze
te verzekeren.

Voorts scheidt het dadelijk eene nationale
scheepvaart voor dien tak van handel, en
brengt het noodige kapitaal daarvoor in wer-
king, hetwelk thans niet bestaat; het ontheft
den Nederlandschen naam van een welverdien-
den blaam in de geregte beoordeeling der
volken.

Door geen ander middel kan de zekerheid
verkregen worden, van een artikel van zoo
groot gebruik altoos tot de minst mogelijk-
ke prijzen te worden voorzien.

De geheele loop der voorafgegane argu-
menten heeft gestrekt ten bewijze, dat dit
doeleinde door den vrijen handel niet bereikt
kan worden; maar wij zien in den aard dezer

uit-

uitvoering, en in behoedende wijze wetten tegen het misbruik, dat hetzelve hieraan volkomen beantwoordt en zulks zal overtuigend worden, door het overzicht van dat gedeelte van ons betoog, bij hetwelk wij al de voordeelen eener zoodanige Maatschappij zullen bijeen brengen.

Aan de kracht der algemeene begrippen tegen uitsluitende Compagniën, in toepassing op den Theehandel, levert de geschiedenis ons het voorbeeld der Zweedsche Compagnie, die tot den aanvoer van thee uit China uitsluitend bepaald was. Dezelve had onder haar vóórlaatste octrooi aan hare deelhebbers uitgedeeld 192 percent, en gedurende dat, beginnende 1771 en eindigende 1791, in alles 250 percent, behalve het weergerestitueerde kapitaal. De waarheid zoekende, zal men, bij overweging hiervan, daarbij in rekening brengen de bestaande nadelen

len van die Compagnie, in vergelijking met ons, zoo wel als de reeks van voordeelen, welke wij thans, om aan dien handel bij te zetten, bezitten.

Als wij slagen in de kracht van overtuiging aan onze argumenten bij te zetten, dan moeten dezelve bewijzen, dat de thee, door ons aangebragt wordende, zulks op eene even zoo voordeelige, zoo al niet voordeeligere wijze, dan door eenige andere Natie, geschieden kan; dat het te gelijk ook de eenigste, en tevens ook de zekere weg is, waardoor buitenlanders aan onze markt verbonden worden, en daardoor ons debiet vermeederen.

Als wij voor een oogenblik ons mogen plaatsen in het rijk der verbeelding, dan zouden wij meenen, dat de aanvoer van thee, in diervoege op de goedkoopste wijze verzekerd en de illicite handel in bedwang gehouden zijnde, de Amerikanen geene aanmoediging meer

meer zullen vinden, om, bij het beperkte debiet van Hamburg en Bremen, aldaar de markten te overladen; gevolgelyk moeten wij dan langs dien natuurlijken weg er toe geraken, om Nederland tot den stapelplaats van dien handel voor het vaste land te maken.

Ik heb mij toegelegd te betoogen, dat eene uitsluitende Handelscompagnie, gewijzigd door goede maatregelen, de thee zal kunnen aanbrengen uit China in de havens van het Rijk tot gelijk staande, zoo niet lagere prijzen, dan andere Natien in staat zijn, zulks te doen. Hiertoe behoort nog eene hoofdzakelijke en allerbelangrijkste confideratie: Met een ledig fchip te varen naar een zeer verafgelegen land, om aldaar de voortbrengfels van den grond in te koopen, legt het bedrag van de geheele importante vracht op de producten; het uitvoeren van gemunte specie, om daarmede die voortbrengfelen te be-

betalen, geeft geene vruchten; uit dien
hoofde hebben alle op China handeldrijven-
de volken zich beijverd, objecten van ruiling
te vinden, welke zij derwaarts konden ver-
voeren, en met voordeel verkoopen; wij be-
zitten ten deze opzichte voordeelen, die van
het grootste belang zijn, en hebben in onze
bezittingen in Indië objecten tot ruiling, die
van hooge waarde, en in China zeer begeerd
zijn; die zich door den handel in Indië al-
len op Java, in het directe vaarwater naar
China, vereenigen, en aan onze uitgaande sche-
pen den gemakkelijken weg aanbieden, om
zich te dier plaatse daarvan te voorzien; het
bestaat in onze fijne Specerijen, Tin van Ban-
ca, Gom, Benzoin en Campher van Su-
matra, Peper, en voorts bijna al de producten
van Java en van de vischerijen. Dit zijn
ongemeene voordeelen, welke met bijvoeging
van de artikelen van onze fabrieken en indus-
trie, ons in staat stellen, de competitien met
an-

andere natiën in den Chinahandel volkomen
in ons voordeel te doen zijn, en de thee op
de zuinigste en goedkoopste wijze in Europa
aan te voeren.

Dat eene vrije vaart ons de verzekering van
het genot der laagste prijzen niet geven kan,
hebben wij aangewezen; doch de Sociëteit
verzekert zulks ten volle door wijze behoeden-
de wetten; de tijd van geregelde verkoopen
wordt bepaald; zij zal aan het Gouverne-
ment moeten bewijzen, dat de aangebragte
quantiteiten met het begeerde door de com-
merce overeenstemme; zij zal gehouden zijn,
alle ter verkoop gestelde theeën, te taxeren
tot den inkoopprijs, bezwaard met vracht, on-
kosten en daarenboven met een redelijk avans,
evenredig aan den langzamen omloop der
kapitalen; die estimatie van prijs zal publiek
gemaakt worden, en zij zal verplicht zijn
daartoe alles te moeten afstaan, zoo wanneer

de

de concurentie bij verkoop de prijzen niet daarboven brengt. Het is dit middel alleen, hetwelk de juiste weegschaal zal geven, om, door de vergelijking met de prijzen, waartoe de Engelsche Oostindische Compagnie hare thee ter verkoop aanbiedt, het zegel te drukken op de wijsheid van dezen maatregel.

De voordeelen, welke ons door de oprigting van een permanent bestaan der uitsluitende Compagnie in China verzekerd worden, bestaan daarin:

Dat aldaar het belang van verkoopers tot een zeer bepaald punt geconcentreerd is, waardoor aan den individueelen kooper ook allen invloed benomen is: weshalve door het vereenigen van de belangen der Nederlandsche koopers door middel eener factorij, daaraan, voor zoo verre het mogelijk is, het geschik-

ste tegenwigt te geven is. Dat hierdoor aan onze staatkundige achting bij de Chinezen meer klem wordt gegeven, dewijl wij ons dan als één volk aldaar vertoonen. Dat de Maatschappij in staat is, de factorij van de middelen te voorzien, om ook te allen tijde zich van voordeelige inkoop te voorzien, en dat zij daardoor de verkrijging van de meeste kennis met de beste middelen paart om die kwaliteiten zich te verschaffen, die verlangd worden. Al de kennis en ondervinding, welke de Amerikanen van onzen handel verkregen hebben, heeft hen daartoe niet in staat gesteld; de door hen aangebrachte asfortementen hebben dit bewezen. De superioriteit der theeboeijen en congo's, in vroegere tijden door Denen en Zweden aangebragt, strekken ten bewijze van het nut dier voorzorge. Dat wijders eene zoodanige Sociëteit gerepresenteerd door eene factorij, die het scherpziend oog gevestigd kan houden
op

op alle voordeelen in den handel, welke door mededingende volken verkregen worden en de meest gepaste middelen kan aanwenden tot derzelfver verkrijging, terwijl zij ook alleen al de maatregelen der mededingende handelaars kan onderzoeken, en aanmoedigen al hetgene door ons nagevolgd kan worden, daar de staat van den handel in Indië getuigt van de rustelooze zorg en van de fcherpzinnigfte en alles omvattende industrie van Engelschen en Amerikanen, om aan hunne artikelen van invoer in China alle uitbreiding te geven, daardoor den sterken aanvoer van specie te verminderen, en zich voordeelen op hunne inkoop te verzekeren. Het bereiken van dit groote but, voor zoo verre het Europeſche goederen aangaat, ligt met den vrijen handel geheel ter neder, en kan alleen verkregen worden door een permanent aldaar handeldrijvend ligchaam, vertegenwoordigd door eene factorij. De

individueele ondernemer is alleen gedreven door het belang van in den minstmogelijken tijd beladen te worden en geene onverkochte objecten achter te laten. Onze bedoelde handelwijs dwingt ons niet tot dat overijlen, maar geeft tijd en applaneert de middelen, om daartoe te komen. Behalve de groote voordeelen, die alleen daardoor op den handel verkregen kunnen worden in het algemeen, zoo vloeit ook daaruit voort, dat daarin het eenige behoud voor onze fabrieken van polemiten en andere artikelen gelegen is. Ten bewijze hiervan kan ter eere van de Nederlandsche factorij vermeld worden, dat zij in de laatste tijden, onder de kwijnende omstandigheden van onzen handel aldaar, en in weerwil van den overwegenden invloed der Engelschen, door volhardende pogingen en nadrukkelijken ernst, lakenen van Hollandsche fabriek aldaar hebben weten te doen estimeren boven de eerste

kwa-

kwaliteiten , die door de Engelschen aangebragt werden , en dezelve niet alleen voordeelig verkocht , maar ook diezelfde voordeelen bedongen hebben , voor dergelijken , die vervolgens zouden aangebragt worden.

Deze Maatschappij moet bezield zijn door steeds uit een grootmoedig beginsel te werken ; zij moet zich tot een groot doel van haar bestaan voorstellen , zelfs des noods door opofferingen , alle takken van industrie , fabrieken of voortbrengfelen van den grond , die daarvoor vatbaar zijn , voordeelen te doen verwerven uit hare betrekkingen in China. Haar handelvermogen , uit alle deelen van het Rijk bijeengebragt , legt aan de Maatschappij den pligt op , de belangen der onderscheidene deelen zorgvuldig in acht te nemen.

Deze Maatschappij moet op alle hare ver-
rigtingen en engagementen den stempel druk-
ken, dat niets geschiedt uit gunst, dat alles
en een ieder aanspraak heeft op datgene, het-
welk eene, van alle vooringenomenheid ver-
vreemde directie hem toekent, en zij moet
de voordeelen, waarover zij de beschikking
heeft, zoo veel mogelijk algemeen maken.

Het zal dan een onderwerp zijn, dat het
hart niet minder verwarmt, wanneer wij ons
bepalen tot de voordeelen die daaruit onder
ons oog zullen ontstaan.

Het voorbeeld zal op den algemeenen
geest krachtig werken, het zal medewerken
om het sluimerend vermogen op te wekken,
en ons weer aanmoedigen, om de hand te
slaan aan afgelegene wel beraden ontwer-
pen, waartoe bijzonder thans de gelegenhe-
den zoo aanlokkend zijn.

Het

Het zal niet te onpas zijn, nog een woord te zeggen van de voordeelen, verbonden aan het drijven van den Theehandel met vereenigd kapitaal boven den individueelen handelaar. Het lijdt geen twijfel, dat er huizen zijn, die het vermogen bezitten, dat vereischt wordt voor ondernemingen van dien grooten omvang; maar hun getal is bepaald, en het brengt den handel in de handen van weinigen over, hetwelk zekerlijk niet in het algemeen belang is. Geen andere handeltak heeft die overwegende voordeelen voor een vereenigd kapitaal; de grootte der kapitalen, de zeer lange tijd, voor dat dezelve weder kunnen inkomen; de voorzorg voor eene overvloedige voorraad, om te voorzien in het geval van verongelukken van schepen; de voordeelen, die door den bestendigen kooper op de markt van Kanton kunnen verkregen worden; de voortgezette pogingen om er den invoer van eigene voortbrengfelen uit te

breiden, en de regelmatigheid der toevoeren, die op een artikel van een zoo bepaald gebruik, van eene onberekenbare waarde is.

De gesteldheid van de afgelegenheid der havens van China vereischt het gebruik van het dubbel getal van scheepsruimte, als voor de behoeften van een jaar noodig is. Van daar eene zeer aanmerkelijke uitbreiding van het weldadige, dat alleen door scheepvaart verspreidt wordt, in die menigvuldige takken van bedrijf, welker opnoeming verkwisting van woorden moet geacht worden. Aan onze zeevaart opent het een groot vak van beoefenende kennis; eene school, welke de kundigste, bekwaamste en ervarendste zeelieden zal vormen.

De hoop geeft zich over aan een verblijdend vooruitzicht, dat wij daardoor aan velerlei, maar zeker gewigtige takken van na-
ti-

tionale welvaart een debiet zullen openen; takken die bij onze naburen reeds van een groot belang zijn geworden, schoon dezelve bij ons bijna nog onbekend zijn. Het zal nog tijd zijn de zieltogende fabrieken van polemiten ter hulp te komen, die wel ras zelfs de grondstof voor hunne fabrieken in onze koopsteden niet meer zouden vinden, en aan het verarmde Leyden zal men eene behulpzame hand kunnen toereiken.

Als een getrouw onderdaan past het mij, met den diepsten eerbied voor de wijze regering van onzen Koning en Heer, met de nederigste bescheidenheid, maar ook te gelijk met de volkomenste bewustheid te verklaren, dat het gebouw, waarvan ik het voorstel heb durven ontwerpen, alleen in aanwezen gebracht kan worden als een volkomen vrij en op zich zelf staand ligchaam, zonder eenigerlei regtstreeksch of zijdelings beheer van gou-

vernementswege of ministerielen invloed, het zij in bestuur der zaken, of in aanbeveling van personen.

Het door Z. M. den Koning te verleenen octrooi legt aan die Maatschappij verplichtingen op, en het belang van het algemeen vordert eenen waarborg.

Al hetgeen mij, onder verbetering, voorkomt, dat de verplichting van de Maatschappij tot Zijn Majesteits gouvernement zoude uitmaken, bestaat daarin: dat het ontwerp van organisatie en wetten, op grond van welke het octrooi zou verzocht worden, door Z. M. worde aangenomen; dat zij eenen staat overlegge van de kwantiteiten, welke door de commercie begeerd worden, zoo wel als van de kwantiteiten en soorten, welke door haar ter verkoop gesteld zijn. Dat zij bewijze aan de verplichting voldaan te hebben, van
de

de aangebragte thee tot die matige prijzen ter verkoop te hebben aangeboden, waarop zij aan de Maatschappij, met bijvoeging van eene geproportionneerde winst, te staan komt; dat zij aan die taxatie in tijds publiciteit heeft gegeven, en geenerlei artifices heeft in het werk gesteld tot verhooging dier prijzen bij den verkoop; dat zij producere en een duplicaat overlegge harer jaarlijkfche rekening en verantwoording van hare administratie, de staten daartoe betrekkelijk, benevens de balans, zoo als zulks jaarlijks aan vertegenwoordigers van de deelnemers zal moeten geschieden, en nadat al die stukken door derzelver gekwalificeerden zullen zijn geapprobeerd.

Het overzigt dezer zaak heeft het oóg doen vestigen op argumenten, die dezelve in een behagelijk licht stellen. Het voegt mij, met dezelfde openhartigheid, een argument van groot bezwaar voor te dragen, welker geheel

heele wegruiming boven mijn vermogen is.

De prohibitie, anders dan door de Maatschappij, biedt aan den fluikhandel een zeer ruim veld aan voor hare werkkraft, dat zeer moeilijk bedwongen kan worden. Ik vermeet mij niet, dit bezwaar uit den weg te ruimen. Hetgeen mij voorkomt, daarover gezegd te kunnen worden, bestaat daarin, dat de fustagie van de thee geheel onderscheidend is, dat dezelve hier niet nagemakt kan worden; dat wijders op het vernietigen en tegen het verkoopen van ledige theekisten, door toereikende wetten, kan gevigend worden; dat op de kisten in China een kennelijk merk kan gesteld worden; dat de invoer aan drie havens bepaald worde; dat alle vervoer uit andere havens of grensplaatsen dezelve confiscabel maakt; en dat, behalve het gewone toezigt van de commisen ter recherche, hen een

een aandeel in de aanhalingen tot vigilantie zoude aanwakkeren, en men de aanhaling vrij stelle voor eenen ieder, met het genot van de volle waarde voor de aanhalers, die daartoe de adfistentie van de plaatselijke autoriteiten vermogen in te roepen.

Het ligt niet in mijn ontwerp, in eenige bijzonderheden te treden van de grondslagen, op welke die Maatschappij behoort te worden ingerigt. Mijne taak reken ik volbragt door de ontwikkeling van mijne raisonnemen-ten. Ik zal mijne eenigste en hoogste be- looning daarin stellen, dat mijn arbeid daartoe strekke, dat uit het midden der commercie, mannen van den hoogsten stand, eer en ver- trouwen, de hand leggen aan het tot stand brengen van dit ontwerp.

Ik had in dit betoog mij slechts te be- roepen op de gesteldheid van zaken, die aan
een

een ieder kennelijk is; mijne pen was te zwak, om de fchets der waarde van eenen verloren handtak en de vernedering daardoor in de fchatting der volken op ons gelegd, vuur en leven bij te zetten; maar mijne redenering heeft gestrekt ten betooge, dat onze genomen maatregelen ondoelmatig waren, en in generlei opzigten op onze behoeften pastten. Den weg heb ik aangewezen, die de nationale eer herstelt; die de voordeelen van dien handel aan het Rijk terug geeft; aan fabrieken, industrie en ambachten een nieuw leven bijzet en te gelijk de weg is, die het algemeen belang aanprijst. Als het verstand mijne redenering bekrachtigt, als het gevoel bezield wordt, om de gekwetste nationale eer te heelen, als de eerezucht ongeduldig verlangt, om in de zee van China en op de rivier van Kanton, ten minste nevens de Amerikaansche ook de Nederlandsche vlag te zien wapperen, dan zal de geestdrift, die ik heb trachten op te wekken, niet verflaauwen, als

als het er toekomt om de benoodigde kapitalen bij een te brengen, zonder welke het gebouw niet kan opgetrokken worden, en niemand zal zich onttrekken, zijne krachten daartoe te besteden.

E R R A T U M.

Bladz. 9, reg. 9, *staat*: 15,000 lasten; *lees*: 30,000 lasten.

Gedruckt bij GEBROEDERS GIUNTA D'ALBANI.

Gedachten over den Chinahandel en den Theehandel

Rotterdam 1824

Merc. 93-49

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10290946-8